

Seramik Sektöründe Meslek Hastalıkları

Seramik Sektöründe Çalışıyorum: Karşılaşabileceğim meslek hastalıkları nelerdir?

Seramik sektöründe çalışıyorsanız tozlu, sıcak, gürültülü ortamlarda çalıştığınızı ve kimyasal maddelere maruz kaldığınızı söyleyebiliriz. Gereklili önlemler alınmadığı takdirde çalışma koşullarınız sebebiyle meslek hastalığına yakalanma riskiniz yüksektir. Karşılaşabileceğiniz sorunları sıralayalım:

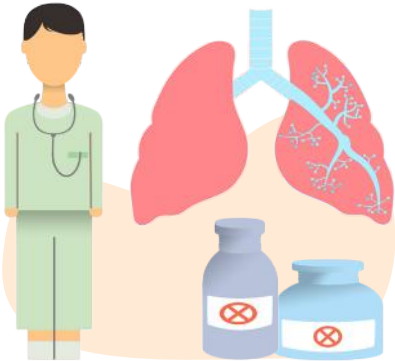
Toza Maruziyet Kaynaklı Sorunlar:

Seramik yapımı sırasında kil, kaolin, feldspat, kuvars ve mermer gibi inorganik maddelerle çalışılır. Bu maddelerin karışımlarına silis, kaolin ve alüminyum gibi maddeler toz halde eklenebilir. Eğer çalıştığınız yerde gerekli önlemler alınmadıysa bu tozlar havada solunabilir halde bulunduğundan, akciğer sorunları yaşama ihtimaliniz artar. İlk akla gelen hastalıklar ve belirtileri şunlardır:

Akciğer Kanseri: Alüminyum ve kadmiyum maddelerine maruz kalıyorsanız, akciğer kanserine yakalanma riskiniz artar. Hastalığın belirtileri şunlardır:

- Göğüs ve nefes darlığı,
- Giderek artan şiddetli öksürük,
- İştahsızlık ve yutma güçlüğü,
- Halsizlik ve vücut ağrısı.

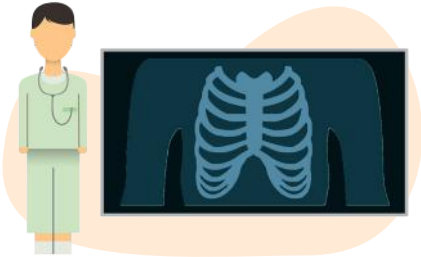
Silikozis: Tuğla, seramik ve fayans üretiminde kullanılan kilin içinde silika bulunur. Özellikle tuğla üretiminde kullanılan silika oranı yüksektir. Yüzeyin temizlenmesi kum püskürtme yöntemiyle yapılır. Bu işlem sırasında silika tozuna maruziyet yüksektir. Bu sebeple silikozis hastalığına yakalanma ihtimaliniz artar. İlk dönem belirtileri; öksürük, balgam çıkarma, nefes darlığı, solunum güçlüğüdür. İlerleyen dönemlerdeyse kilo kaybı, hipertansiyon, ödem ve cilt değişikliklerine sebep olabilir. Maruz kaldığınız tozun yoğunluğuna, parçacık boyutuna ve maruziyet süresine bağlı olarak hastalığın etkileri ve ilerleyişı değişebilir. Ancak ölümcül sonuçlara varabilen bu hastalığın tedaviyle gerilemesinin mümkün olmadığını belirtelim.

Kronik obstrüktif akciğer

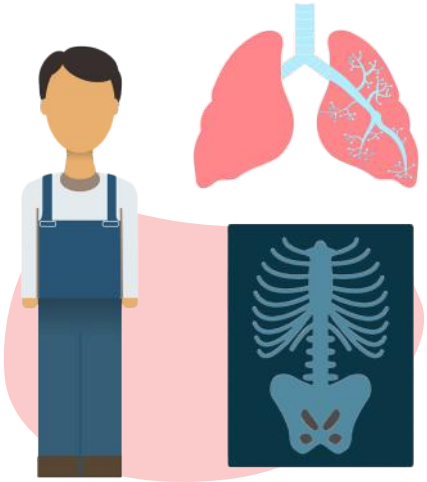
hastalığı (KOAH): Temel olarak solunum yolunun daralmasıyla kendini gösteren bir hastalıktır. Yavaş ilerlemeyen bir hastalık olması sebebiyle, emekli olduktan sonra dahi ortaya çıkabilir. Özellikle kadmiyum kimyasalına maruz kalıyorsanız risk altında olduğunuzu belirtelim.

Hastalığın ilk dönem belirtileri diğer akciğer rahatsızlıklarıyla benzerdir. İleri dönemlerdeyse ayaklarda şişme, iştahsızlık ve kilo kaybı yaşanır.

Mesleki astım: Öksürük, göğüste şişkinlik hissi, nefes darlığı, hırıltı. Nemli ortamlardaki küf tozları astıma sebep olabilir, uyaralım.

Önemli!

Meslek hastalıkları denildiğinde ilk akla gelen sorunlardan biri akciğer hastalıklarıdır. Bu sebeple solunumla ilgili herhangi bir problemle karşılaştığınızda toza maruziyetiniz ısrarla sorgulanmalıdır.

Gürültü Kaynaklı Sorunlar:

Hammadde hazırlama, öğütme, masse hazırlama ve şekillendirme işlemleri sırasında yüksek seviyelerde gürültü oluşmaktadır. Bu işlemleri yapıyorsanız, gürültüye maruz kalıyor olabilirsiniz. Ayrıca bakır, çinko, alüminyum ve kurşun eritiyorsanız, risk altında olduğunuzu belirtelim. Maruz kaldığınız gürültü sebebiyle;

- Geçici ya da kalıcı işitme kaybı,
- Yorgunluk,
- Baş dönmesi,
- Kulak çınlaması,
- Sinirlilik,
- Uyku bozuklukları gibi sorunlarla karşılaşabilirsiniz.

Sıcaklık Kaynaklı Sorunlar:

Seramik sektöründe yapılan işlemler yüksek sıcaklığı gerektirir. Kullanılan fırınlar sebebiyle sürekli nemli havaya ve sığağa maruz kalırsınız. Yaptığınız iş sırasında fiziksel olarak hareketli olmanız, işçi sayısının çokluğu, nem, kullanılan ekipmanların sıcaklığı daha rahatsız edici bir ortam sıcaklığına sebep olabilir. Sığağa maruz kalmanız sebebiyle řu sorunlarla karşılaşabilirsiniz:

- Isı bitkinliği,
- Sıcak çarpması,
- Isı krampları,
- Aşırı duyarlılık,
- Konsantrasyon bozukluğu.

Ayrıca yüksek sıcaklık ve nemli ortamlar vücutta mantar oluşumuna da neden olabilir.

Titreşimli Makine Kullanımı

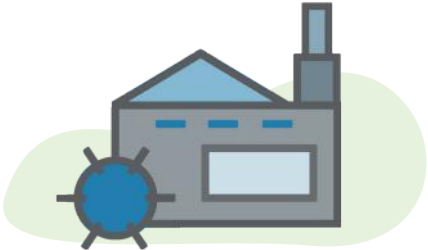
Kaynaklı Sorunlar:

Değirmenler üzerinde çalışma, kırma işlemleri ve forklift kullanımı sırasında tüm vücudunuz titrer.

Bunun sonucunda;

- Mide ağrısı ve göğüs ağrısı,
- Bulantı hissi,
- Denge kaybı sorunları yaşayabilirsiniz.

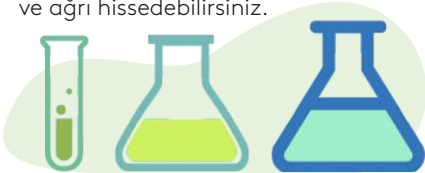
Uzun süreli maruziyetlerde ise omurga hasarları oluşur. Özellikle bel bölgesinde hassasiyet meydana gelir.

Kimyasal Kaynaklı Sorunlar:

Çamur hazırlama, öğütme, kurutma, pişirme, baskı gibi işlemler sırasında kurşun, alüminyum, nikel, çinko ve krom gibi kimyasallarla çalışmak zorunda kalıyorsunuz. Bu kimyasalların solunum ve sindirim yolunda, deri ve gözde yarattığı sorunları yaşayabilirsiniz.

Solunum yolunda öksürük, boğazda yanma ve hassasiyet, nefes darlığı;
Sindirim yolunda karın ağrısı, karında şişlik, mide bulantısı ve kusma;
Deride kabarma, kızarıklık, yanık ve ağrı;
Gözde kızarıklık, görmede bulanıklık ve ağrı hissedebilirsiniz.

Çalışma Pozisyonu Kaynaklı Sorunlar:

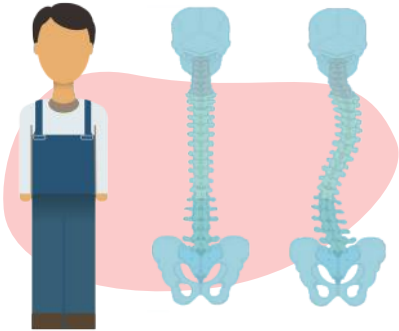
Ağırlık kaldırmanız, uzun süre aynı pozisyonda kalarak veya aynı hareketi tekrarlayarak çalışmanız sırt ve kas ağrılarınıza neden olur. İleriki dönemlerde ise iskelet sistemi rahatsızlıkları ortaya çıkabilir. Ağırlık kaldırmanız sebebiyle belinizde düzleşme, incinme, kayma gözlemleyebilirsiniz. Sık karşılaşılan hastalıklardan biri olan bel fıtığı ağır fiziksel çalışma sonucunda ortaya çıkar ve belirtileri şunlardır:

- Bel ve çevresinde ağrı hissetme,
- Öksürme, hapşırma gibi durumlarda ağrıda artış,
- Belde eğrilik,
- Adelelerde kasılma,
- Ayak ve bacak reflekslerinde azalma hissi.

Bir diğer iskelet sistemi rahatsızlığı kas ve kemiklerinizi birbirine bağlayan tendonlarda hissedilen rahatsızlıktır. Vücutun aşırı zorlanması sebebiyle ortaya çıkan bu sorunun belirtileri;

- Tendonda yanma, ağrı ve şişkinlik,
- Dokunmaya duyarlılık,
- Hareket kabiliyetinde azalmadır.

Bir diğer rahatsızlık, eklem ve kemiklerin birbirine sürtünmesini engelleyen kaygan sıvı ile dolu keselerin zarar görmesiyle oluşur. Bursit adı verilen bu hastalık omuz, dirsek, kalça, diz ve topuk gibi bölgelerde görülür. Bu bölgelerde ağrı ve ağrı hissedilen yerde şişkinlik bursitin belirtileri arasındadır.

Ayrıca bu bölgenin vücudunuzun geri kalanına nazaran daha sıcak olduğu görülür.

Ekranlı araçlarda uzun süre çalışmanız sebebiyle göz ve baş ağrısı da sık rastlanan şikayetlerdendir.

Önemli!

Hastalıkların belirtileri birbirine benzerdir. Kesin teşhis için bir doktora başvurmanızı ve yaptığınız işle ilgili detaylı bilgi vermenizi öneririz.

Seramik Sektöründe Çalışıyorum: Doğru çalışma yöntemi nedir?

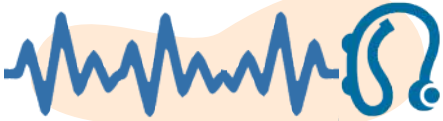
Toza Maruziyet Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

İşe alınırken sağlık muayenenizin yapıp yapılmadığını hatırlamaya çalışın. Normal şartlarda genel sağlık muayenesinden sonra işe alınmış olmanız gerekir. Ayrıca solunum yollarınızda bir sorun olup olmadığının belli aralıklarla kontrol edilmesi şarttır. 6 ayda bir göğüs radyografileriniz çekilmelidir.

Toz oluşumunu önleyici/azaltıcı tedbirler alınmalıdır. Bunlardan ilk akla gelenler; toz emiş ve havalandırma sistemleridir.

Çalıştığınız ortamın toz ölçümü yapılmalıdır.

Koruyucu ekipman olarak tozluk ve maske kullanmalısınız.

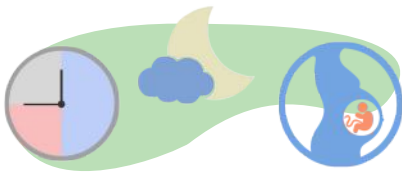
Gürültü Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

Sorun ortaya çıkmadan alınması gereken önlemlerden biri, işe giriş muayeneleri sırasında risk altında olan grubun belirlenmesidir.

Bu sayede riskli grupta yer alan işçilerin gürültülü işten uzak tutulması sağlanabilir. Ayrıca periyodik muayenelerle bir sorun olup olmadığı kontrol altında tutulmalıdır.

Çalıştığınız ortamın gürültü ölçümleri yapılmalı ve sorun oluşturacak yükseklikteki seslere uzun süreli maruziyet engellenmelidir.

Koruyucu ekipman olarak kulak koruyucusu kullanmalısınız.

Önemli!

İşiniz her ne olursa olsun, iş sırasında sık sık mola vermek ve çalışma saatlerinin uzun sürelere yayılmaması sağlığını korumak adına gereklidir. Hukuki olarak haftada 45 ve günde 11 saatten fazla çalıştırılmanız yasaktır.

Gece çalışıyorsanız, hamileyseniz, emziriyorsanız çalışma süreniz en fazla 7.5 saattir.

16 ile 18 yaş arasındaysanız günlük en fazla 8, haftalık 40 saat çalıştırabilirsiniz. Fazla mesaiye kalmanız ise yasalara aykırıdır. Bu yasak, gece çalışanlar ve hamileler için de geçerlidir.

Sıcaklık Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

Bulduğunuz ortamdaki ısı ve nemi kontrol altına alacak havalandırma sistemi ilk önlemlerden birisidir. Bir diğeri, fazla ısıya sebep olan işlemlerin dışarıya yakın yerlerde yapılmasıdır. Düzenli sağlık kontrolleri gereklidir. Bu kontroller sırasında oksijen alım kapasitesine ve kapasitede değişiklik olup olmadığına dikkat edilmelidir. İşçilerle ısı kaynağı arasında siper gibi bölmeler konularak ısının etkisini azaltmak mümkündür. Sık sık mola verilmeli ve bu aralarda dinlenebileceğiniz serin odalar ve tüketebileceğiniz soğuk içecekler bulunmalıdır.

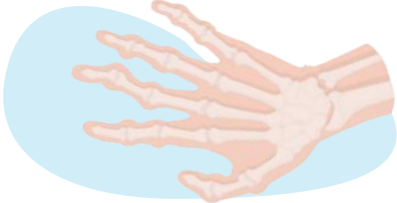

Titreşimli Makine Kullanımı Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

Çalışma saatlerinin uzatılmaması, sık sık mola verilmesi, kimsenin uzun süre titreşimli makine kullanmak zorunda kalmayacağı bir işbölümü düzenlemesi gereklidir.

Titreşim maruziyeti daha düşük olan makineler işveren tarafından seçilmelidir.

Örneğin, motorla çalışan forkliftlere kıyasla elektrikli forkliftler daha az vücut titreşimine sebep olmaktadır. Titreşimli makinelerin bakım, denetim ve kontrolleri yapılmalıdır.

Kimyasal Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

Gerekli havalandırma önlemleri alınarak kimyasal maddeye maruziyetiniz azaltılmalıdır.

Çalışma ortamı temiz tutulmalıdır. Yiyecek ve içeceklerinizi çalıştığınız yerde tüketmemeniz gerekir.

İşveren tarafından kimyasal maddelere direk temas etmenizi engelleyecek koruyucu ekipmanlar sağlanmalıdır. Eldiven kullanmadan kimyasal maddelere asla temas etmemelisiniz. Cildinizde yara varsa, bu yarayı kapatarak çalışmalısınız. Özellikle kurşun, ciltteki yaralardan vücuda girebilir. Bu durumda kurşun zehirlenmesi riskinin arttığını unutmayın.

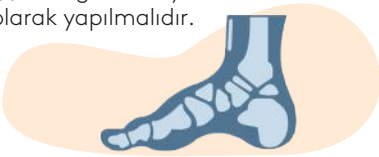
Çalışma Pozisyonu Kaynaklı Sorunlara Çözümler:

Kullandığınız makinelerin yerleştirilmesi ve çevresinin düzenlenmesi, rahat çalışabileceğiniz bir şekilde ayarlanmalıdır.

Elle yük taşımayı engelleyecek çözümler bulunmalıdır. Örneğin, mekanik sistemler aracılığıyla ağırlıklar kaldırılabilir.

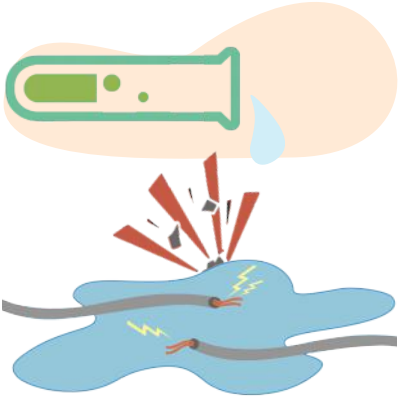
Boyunuza göre ayarlanması gereken kimi makinelere yükseltici/alçaltıcı konulması kas ve iskelet sağlığı açısından önemlidir.

Ekranlı araçlarda ekran koruyucular kullanılmalıdır. Bu araçlarla çalışan işçilerin göz muayeneleri düzenli olarak yapılmalıdır.

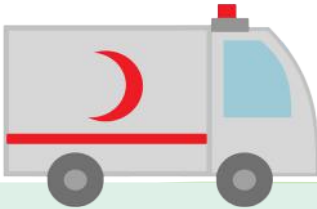
İş Kazaları

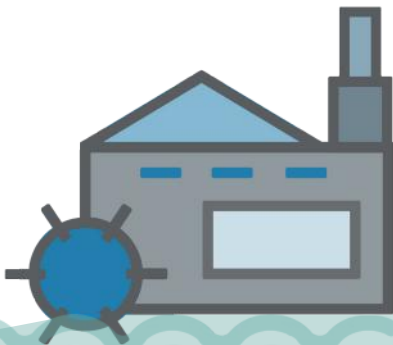
Sektörde kullanılan kimyasal maddeler sebebiyle patlama riski oluşur. İşe uygun ekipman kullanılmaması ve bu ekipmanların bakımının yapılmaması kazalara sebep olabilir. Elektrik çarpması sık görülen kazalardandır.

İş Kazalarının Önlenmesi

- Kişisel koruyucuların kullanılması gereklidir.
- Makinelerin bakım ve onarım işlemleri düzenli bir şekilde yapılmalıdır.
- Makinelerin makine koruyucular ile korunması gerekir. Bu koruyucular olmaksızın makineler kullanılmamalıdır.
- Emniyet ekipmanlarının kontrolleri aksatılmadan yapılmalıdır.

Dikkat!

İş kazası geçirdim, haklarım neler?

İş kazaları sadece iş yerinde meydana gelen kazaları değil, işinizle ilgili her durumda ve işinizi icra ettiğiniz her anda geçirdiğiniz kazaları kapsamaktadır. Örneğin, işyerine gidiş ve geliş için işveren tarafından sağlanan bir taşıtta geçirilen kaza, iş kazası kapsamındadır.

İş kazası geçirmeniz durumunda işveren kazayı işyerinin bulunduğu yerdeki emniyet birimlerine ve sağlık kurumlarına bildirmekle yükümlüdür.

Kazanın gerekleŖtiđi tarihten itibaren 3 gün içerisindeyse Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmelidir. Ancak kayıtdıŖı alıŖıyorsanız iŖveren bu yükümlülükleri yerine getirmekten kaçınabilir.

Bu durumda iŖ kazasının gerekleŖtiđini gösteren belgelerle birlikte baŖvuruda bulunabilirsiniz.

İŖ kazasının gerekleŖtiđi yerdeki Sigorta Müdürlüğüne dilekçe ile baŖvurun. Bu kurum fiziksel zararınızı tespit etmek için sizi hastaneye yndirecektir. Burada sağlığınızla ilgili tetkikler tamamlandıktan sonra maluliyet oranınız belirlenir.

Bu orana bağlı olarak maluliyet aylığı veya sürekli iŖgremezlik geliri alabilirsiniz. Uğradığınız zarardan dolayı iŖverene maddi/manevi tazminat davası açabilirsiniz.

Önemli!

İşveren iş kazasından öte sizi kayıtdışı çalıştırdığı için ceza ödemek zorundadır.

Bu yüklü bir cezadır o yüzden işveren sizi işten atmakla tehdit ettiğinde ya da hakkınızı herhangi bir şekilde gasp ettiğinde elinizde işvereni korkutacak büyük bir koz olduğunu unutmayın.

Vaka Örneği

59 yaşındaki cam kumlama işçisi nefes darlığı, öksürük ve balgam şikayetiyle hastaneye gitmiş ve balgamında verem mikrobuna rastlanmıştır. Bunun sonucunda işçi, verem tedavisi görmüştür.

Aynı hastanede çekilen akciğer grafiğinde rastlanan bulgular sebebiyle göğüs hastalıkları bölümüne sevk edilen işçinin silikozis hastalığına yakalandığı belirlenmiştir.

Doktor tarafından mesleği sorgulanan işçinin 5 yıldır çalışmadığı, onun öncesinde 7 yıl kadar cam kumlama işi yaptığı ortaya çıkmıştır.

Doktor tarafından hastanın mesleği sorgulanmış ve bu sayede hastalıkla meslek arasındaki bağ kurulmuştur. İşçinin önceden çalıştığı yerlerde benzer sorunlar yaşayan başka işçilerin olup olmadığına dair bir bilgi yoktur.

Benzer şekilde güvenlik önlemlerinin alınıp alınmadığına ya da kişisel koruyucu ekipmanların sağlanıp sağlanmadığına dair bir bilgi verilmemiştir.

İşverenler, çalışma ortamının tozsuz olması için gerekli önlemleri almayaarak işçinin akciğer sorunları yaşamamasına neden olmuştur.

Burada işveren kusurunun sorgulanması ve aynı işyerlerinde benzer sorunları yaşayan işçilerin tespit edilerek zararlarının karşılanması gerekmektedir.

Bu kitapçık Hrant Dink Vakfı Hibe Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Temiz Giysi Kampanyası Derneği'ne aittir ve Avrupa Birliği'nin ve/veya Hrant Dink Vakfı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Temiz Giysi Kampanyası Derneği
Adres: Kemankeş Karamustafa Paşa Mahallesi, Halil Paşa
Sokak, Ömer Abed Han, Kat 4 No 3-4
Karaköy, 34425 Beyoğlu/İstanbul, Türkiye
Telefon : +90 212 251 99 79